

การดำเนินคดีพาณิชย์ที่มีประสิทธิภาพในประเทศไทย: วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญา
และพาณิชย์ พ.ศ. ...

สุดรัก สุขสว่าง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2549

ISBN 974-671-481-3

**Method to Enhance Efficiency of Commercial Litigation in
Thailand: An Analysis of the Bill for the Establishment of the
Intellectual Property and Commercial Court B.E.**

Sudruk Suksawang

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2006

ISBN 974-671-481-3

เลขทะเบียน.....	0192777
วันลงท.....	21 ก.พ. 2550
เลขเรียกหนังสือ.....	วท.....
	346.1049
	ค766ก
	[15443]

๗๕

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินคดีพาณิชย์ที่มีประสิทธิภาพในประเทศไทย : วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์ พ.ศ.

เสนอโดย สุดรัก สุขสว่าง

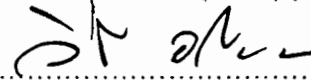
สาขาวิชา นิติศาสตร์

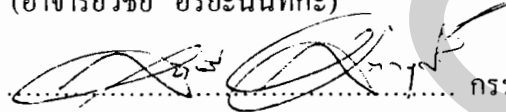
หมวดวิชา กฎหมายเอกชนและกฎหมายธุรกิจ

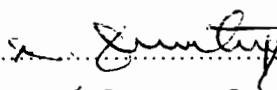
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์วิรัช อริยะนันทกะ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์วิรัช อริยะนันทกะ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดูอาบดี สัตตบุศย์)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ (พิเศษ) สุชาติ ธรรมาพิทักษ์กุล)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คำธิชอบ)

วันที่ 29 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2549

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความเมตตาจากท่านอาจารย์วิรัช อริยะนันท์ทกะ ที่ได้กรุณาสละเวลาและให้คำปรึกษาอันมีค่ายิ่งตลอดการทำวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ ดร.พิรพันธุ์ พาลุสุข รองศาสตราจารย์ ดร.สุธาบดี สัตตบุษย์ และศาสตราจารย์ (พิเศษ)สุชาติ ธรรมาพิทักษ์กุล ที่ได้สละเวลามาเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำอันมีค่าแก่ผู้เขียน

ผู้เขียนกราบขอบพระคุณ “คุณแม่” บุคคลที่สำคัญที่สุดที่ส่งเสริมและสนับสนุน ให้ผู้เขียนได้เรียนปริญญาโทจนสำเร็จในวันนี้ และกราบขอบพระคุณ “คุณพ่อ” ที่เป็นกำลังใจ ให้เสมอมา

ขอขอบพระคุณท่านผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา (ห้องผู้ช่วย 6) อันประกอบด้วย ท่านชีพ จุลมนต์, ท่านชัยยุทธ ศรีจันทน์, ท่านสมยศ เข้มทอง, ท่านวิรัช จิตตามิษฐ์ และ ท่านวิวัฒน์ วงศกิตติรักษ์ ที่ส่งเสริม สนับสนุน และให้คำแนะนำที่มีคุณประโยชน์ยิ่งแก่ผู้เขียน

นอกจากนี้ ขอขอบคุณ “คุณสุรณี ฤกษ์วสินกุล” พี่สาวที่แสนดี ที่เกี่ยวเชิญและ ช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จ รวมทั้งความห่วงใยและความจริงใจที่มีให้ ตลอดมา

ขอขอบคุณทุกคนในครอบครัว “ฤกษ์วสินกุล” สำหรับ ความรัก ความอบอุ่น และความห่วงใยเสมือนผู้เขียนเป็นลูกสาวอีกคนเสมอมา

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณเจริญชัย สุปรินายก ที่ให้ใช้เครื่อง คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์แก้ไขวิทยานิพนธ์ และขอบคุณ “ศาลฎีกา” องค์กรที่ทำให้ชีวิตของผู้เขียนได้พบเจอแต่สิ่งที่ดี

ผู้เขียนหวังว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่การศึกษากฎหมายบ้างไม่ มากก็น้อย หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สุครัก สุขสว่าง

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ม
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ณ

บทที่

1. บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 วิธีการศึกษาวิจัย.....	2
1.4 สมมุติฐานในการศึกษา.....	3
1.5 ขอบเขตของการศึกษา.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3

2. การดำเนินกระบวนการพิจารณาและวิธีระงับข้อพิพาททางแพ่ง

2.1 วิธีการระงับข้อพิพาททางแพ่งนอกศาล.....	4
2.1.1 การระงับข้อพิพาทโดยการเจรจาต่อรอง (Negotiation).....	6
2.1.2 การระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ย (Mediation).....	8
2.1.3 การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ (Arbitration).....	12
2.1.3.1 อนุญาโตตุลาการในศาล.....	14
2.1.3.2 อนุญาโตตุลาการนอกศาล.....	16
2.1.3.3 ขั้นตอนและวิธีการในการระงับข้อพิพาทโดย อนุญาโตตุลาการ.....	20
2.2 การดำเนินกระบวนการพิจารณาทางแพ่งในศาล.....	23
2.2.1 ความเป็นมาของการดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีแพ่ง.....	23
2.2.2 ประวัติการร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง.....	25
2.2.3 ขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินกระบวนการพิจารณาทางแพ่ง.....	26
2.2.3.1 ขั้นตอนในการดำเนินกระบวนการพิจารณา.....	26

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.2.3.2	วิธีการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแพ่ง.....	26
(1)	วิธีพิจารณาแบบสามัญในศาลชั้นต้น.....	27
(2)	วิธีพิจารณาวิสามัญในศาลชั้นต้น.....	30
ก.	วิธีพิจารณาคดีมโนสำเนาและคดีไม่มีข้อยุ่งยาก.....	32
ข.	การพิจารณาโดยขาดนัด.....	37
ค.	อนุญาตไต่สวนการ.....	37
3.	ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ	
3.1	หลักการและเหตุผลในการจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ.....	39
3.2	หลักเกณฑ์ทั่วไปในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ.....	40
3.3	วิธีพิจารณาคดีในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ.....	41
3.3.1	อำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดี.....	41
3.3.2	องค์คณะผู้พิพากษา.....	47
3.3.3	กระบวนการพิจารณาคดีของศาล.....	48
3.3.4	การแก้ไขกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบหรือผิดหลง.....	49
3.3.5	การดำเนินกระบวนการพิจารณาตามที่อยู่ความตกลงกัน.....	49
3.3.6	วิธีการติดต่อระหว่างศาล.....	49
3.3.7	การดำเนินกระบวนการพิจารณา.....	50
3.3.7.1	คำฟ้อง.....	50
3.3.7.2	เอกสารท้ายคำฟ้องหรือคำให้การ.....	50
3.3.7.3	การขาดนัดยื่นคำให้การ.....	51
3.3.7.4	การขอคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้อง.....	51
3.3.7.5	เอกสารต่างประเทศ.....	52
3.3.7.6	การกำหนดแนวทางในการดำเนินคดี.....	52
3.3.7.7	การทบทวนความจำของพยาน.....	53

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.3.7.8	การเสนอบันทึกถ้อยคำในการสืบพยานบุคคล.....	53
3.3.7.9	บันทึกถ้อยคำแทนการสืบพยานบุคคลของผู้ให้ถ้อยคำซึ่งอยู่ ต่างประเทศ.....	54
3.3.7.10	การสืบพยานบุคคลโดยระบบการประทุมทางจอภาพ.....	54
3.3.7.11	การรับฟังข้อมูลคอมพิวเตอร์.....	55
3.4	วัตถุประสงค์ในการกำหนดให้มีผู้พิพากษาสมทบ ในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ.....	56
3.5	ผู้พิพากษาสมทบในศาลชำนาญพิเศษ.....	60
3.5.1	หลักการกำหนดให้มีผู้พิพากษาสมทบในศาลแรงงาน.....	61
3.5.2	หลักการของผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัว.....	62
3.5.3	หลักการของผู้พิพากษาสมทบในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า ระหว่างประเทศ.....	63
3.5.3.1	บทบาทหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบ.....	64
3.5.3.2	สถานะของผู้พิพากษาสมทบ.....	66
3.5.4	วิเคราะห์หลักการของผู้พิพากษาสมทบในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและ การค้าระหว่างประเทศ.....	67
3.5.4.1	ประเด็นเกี่ยวกับความเป็นกลางของผู้พิพากษาสมทบ.....	68
3.5.4.2	ประเด็นเกี่ยวกับวิธีการและมาตรฐานในการคัดเลือก ผู้พิพากษาสมทบ.....	72
4.	วิเคราะห์แนวทางการจัดตั้งศาลพาณิชย์ในประเทศไทย	
4.1	ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์.....	77
4.2	วิเคราะห์สาระสำคัญของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญา และพาณิชย์และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์.....	77
4.2.1	การจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์.....	78
4.2.2	ผู้พิพากษาในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์.....	78

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.2.3 เขตอำนาจศาลในการพิจารณาคดี.....	81
4.2.4 ประเภทดocketที่อยู่ในอำนาจศาล.....	82
4.2.5 การชี้ขาดอำนาจศาล.....	85
4.2.6 ระบบการไต่ถาม.....	88
4.2.7 การพิจารณาพิพากษาคดี.....	92
4.2.8 ค่าฤชาธรรมเนียม.....	95
4.2.8.1 ค่าขึ้นศาล.....	95
4.2.8.2 ค่าทนายความ.....	95
4.2.9 การบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล.....	96
4.2.10 ระบบการอุทธรณ์.....	99
4.3 ความเห็นของสำนักงานศาลยุติธรรมต่อร่างพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์ พ.ศ.	100
4.4 สรุปความคิดเห็นจากการสัมมนาในเชิงวิชาการเกี่ยวกับการปรับปรุง กฎหมายพาณิชย์และวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์.....	102
4.5 วิเคราะห์และประเมินแบบสอบถามข้อมูลประกอบการวิจัย.....	103
4.6 วิเคราะห์ข้อดีและข้อเสียของร่างพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์ พ.ศ.....	106
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
5.1 บทสรุป.....	109
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	113
บรรณานุกรม.....	118

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก.....	124
--------------	-----

ภาคผนวก ก หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามนักศึกษาชั้นปริญญาโทวิชา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเปรียบเทียบ.....	123
--	-----

ภาคผนวก ข ตารางสรุปความคิดเห็นการสัมมนาเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมาย พาณิชย์และวิธีพิจารณาคดีพาณิชย์ของสภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภานายความ รวมทั้งสิ้น 5 ครั้ง.....	124
--	-----

ภาคผนวก ค แบบสอบถามข้อมูลประกอบการวิจัยวิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหา บัณฑิต เรื่อง “การดำเนินคดีพาณิชย์ที่มีประสิทธิภาพในประเทศไทย : วิเคราะห์ ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์ พ.ศ.”	129
--	-----

ภาคผนวก ง ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและพาณิชย์ พุทธศักราช	133
--	-----